

Γονική μέριμνα σε υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της απαγωγής παιδιού

Θεματική μονάδα 2

Διαδικασία εκδόσεως
προδικαστικής αποφάσεως
σε διαδικασίες
οικογενειακού δικαίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

1. Πλαίσιο αναφοράς.....	3
2. Η απόφαση υποβολής προδικαστικού ερωτήματος	5
2.1. Ποια εθνικά δικαστήρια μπορούν να υποβάλουν προδικαστικό ερώτημα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;	5
2.2. Δεν έχουν όλα τα εθνικά δικαστήρια πρόσβαση στη διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως:	5
2.3. Ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη	7
3. Διαδικασία και διαδικαστικές ενέργειες: Υποβολή αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως	8
3.1. Μορφή της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως	8
3.2. Διαδικασία ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.....	9
4. Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου	10
5. Αποτελέσματα της προδικαστικής αποφάσεως	12

1. Πλαίσιο αναφοράς

Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως (ή διαδικασία προδικαστικής παραπομπής) είναι η διαδικασία που μπορούν να χρησιμοποιούν τα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να ζητήσουν καθοδήγηση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επί της ερμηνείας και της έννοιας του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιτρέπει στα δικαστήρια των κρατών μελών να ζητήσουν μια οριστική απόφαση επί της έννοιας του δικαίου της ΕΕ. Η εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ στα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως παραμένει αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου, το οποίο οφείλει να αναστείλει τη διαδικασία και να αναμείνει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου προτού ολοκληρώσει τις διασκέψεις του. Η προδικαστική παραπομπή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποσκοπεί μόνο στην επίλυση ζητημάτων ερμηνείας του δικαίου της ΕΕ, πριν από την έκδοση της τελικής αποφάσεως του εθνικού δικαστηρίου.

Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως θεσπίζεται με το άρθρο 267 της [Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C83/01, 2010](#):

Άρθρο 267, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ – Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις:

α) επί της ερμηνείας των Συνθηκών,

β) επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης. Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού. Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο. Όταν ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους, η οποία αφορά πρόσωπο υπό κράτηση, το Δικαστήριο αποφαινεται το συντομότερο δυνατόν.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τις Συνθήκες της ΕΕ και οιοσδήποτε πράξεις εκδίδονται δυνάμει των Συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών πράξεων. Είναι αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών να υποβάλλουν αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως όταν η έννοια ή η ισχύς ενός ευρωπαϊκού κανόνα είναι ασαφής. Στο οικογενειακό δίκαιο, αυτό σημαίνει ότι οποιοδήποτε ζήτημα ερμηνείας ανακύπτει στο πλαίσιο των κανονισμών της ΕΕ περί οικογενειακού δικαίου μπορεί να παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού. Μπορούν να παραπεμφθούν ζητήματα ερμηνείας που ανακύπτουν από τους εξής κανονισμούς:

- Κανονισμός 2201/2003 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό 1347/2000, [ΕΕ L 338/1, 2003](#).
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής, [ΕΕ L 7/1, 2009](#).
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1259/2010 του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο στο διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό, [ΕΕ L 343/10, 2010](#).

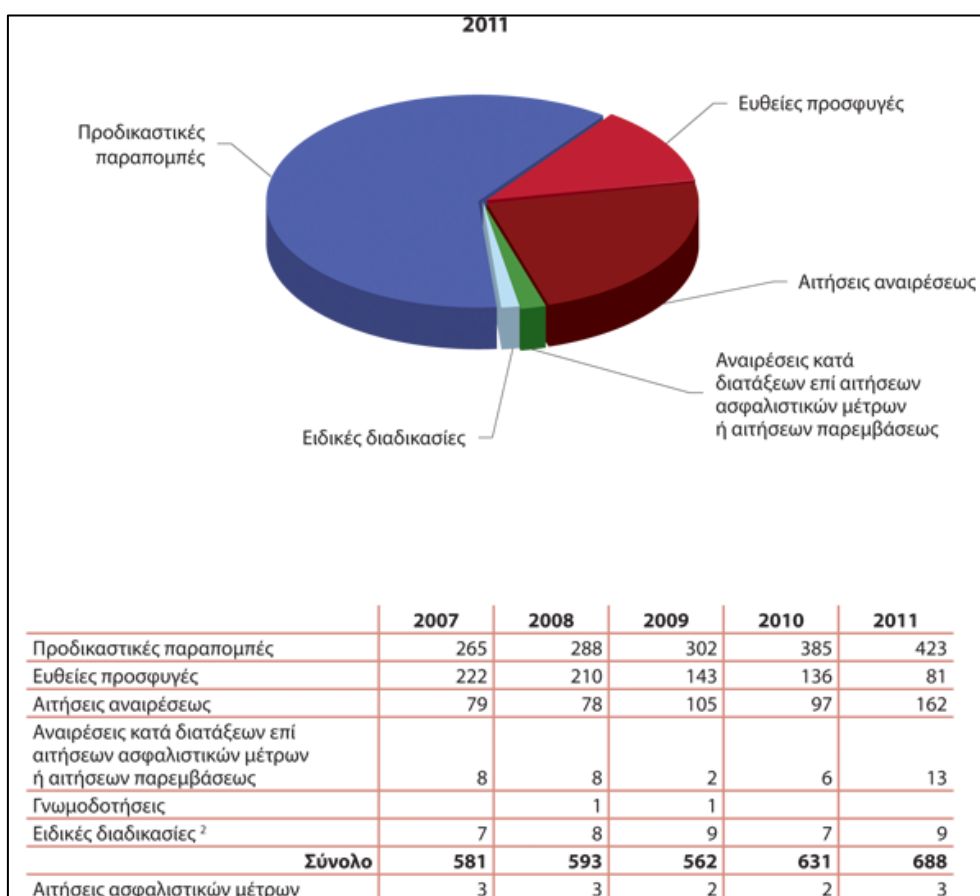
Σε περίπτωση που υπάρχει διαφορά σχετικά με την έννοια κάποιας από τις διατάξεις οποιουδήποτε από τους εν λόγω κανονισμούς σε υπόθεση οικογενειακού δικαίου διασυνοριακού χαρακτήρα· ή δεν είναι σαφές πώς προβλέπεται να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους οι διατάξεις· ή είναι ασαφής η ισχύς ενός κανόνα, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να υποβάλει αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε αυτό το πλαίσιο είναι να συνδράμει τα εθνικά δικαστήρια με την ερμηνεία του ευρωπαϊκού δικαίου ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν το δίκαιο για να λαμβάνουν τις ενδεδειγμένες αποφάσεις.

- Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν είναι διαδικασία προσφυγής.
- Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει μόνον μια οριστική ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί ζητημάτων εθνικού οικογενειακού δικαίου, αν και μια απόφαση επί της έννοιας ενός κανονισμού μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο εφαρμογής του εθνικού οικογενειακού δικαίου. Η ερμηνεία του εθνικού οικογενειακού δικαίου παραμένει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου και η εφαρμογή του εθνικού οικογενειακού δικαίου, και του οικογενειακού δικαίου της ΕΕ, επί των πραγματικών περιστατικών της υπό εξέταση υποθέσεως, είναι θέματα που αφορούν το εθνικό δικαστήριο και μόνον.

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο: Φύση των διαδικασιών (2007–11)

2. Η απόφαση υποβολής προδικαστικού ερωτήματος

2.1. Ποια εθνικά δικαστήρια μπορούν να υποβάλουν προδικαστικό ερώτημα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;

Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφασίσει εάν θα παραπέμψει μια υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Το εθνικό δικαστήριο δύναται να αποφασίσει σε ποιο στάδιο της διαδικασίας ενδείκνυται να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα εφόσον έχει καταστεί σαφές ότι έχει ανακύψει ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της ΕΕ και έχει σκιαγραφηθεί το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως. Άπαξ και υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, η εθνική διαδικασία πρέπει να ανασταλεί έως ότου το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο καταλήξει σε απόφαση.

Σε περίπτωση που το ζήτημα ερμηνείας:

- αποτελεί ερώτημα επί του οποίου το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, ή
- αποτελεί ερώτημα επί του οποίου το Δικαστήριο δεν χρειάζεται να αποφανθεί προκειμένου να εκδοθεί απόφαση από το εθνικό δικαστήριο, ή
- το ζήτημα ερμηνείας είναι σαφές, δεν είναι αναγκαία η υποβολή προδικαστικού ερωτήματος.

Ακόμη και όταν δεν υπάρχει προηγούμενο επί ενός ζητήματος ερμηνείας, δεν είναι αναγκαία η προδικαστική παραπομπή, εάν:

- «...η ορθή εφαρμογή του δικαίου [της ΕΕ] δύναται να παρίσταται τόσο προφανής, ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τον τρόπο επιλύσεως του τεθέντος ζητήματος. Πριν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να έχει σχηματίσει την πεποίθηση ότι εξίσου προφανής θα ενεφανίζετο η λύση αυτή στα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών και στο Δικαστήριο.» [Υπόθεση 283/81 CILFIT, Συλλογή Νομολογίας 1982, σελ. 3481](#), αιτιολογική σκέψη 16.
- Το επίπεδο βεβαιότητας ως προς την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ είναι υψηλό. Προκειμένου για τη διατήρηση της ασφάλειας δικαίου, η δοθείσα ερμηνεία πρέπει να είναι προφανής και να μην αφήνει περιθώριο αμφιβολίας, ειδάλως ενδέχεται να είναι αναγκαία η προδικαστική παραπομπή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

2.2. Δεν έχουν όλα τα εθνικά δικαστήρια πρόσβαση στη διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως:

Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – «Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο.»

- Το άρθρο 267 διευκρινίζει ότι τα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα οφείλουν να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εάν στην υπόθεση ανακύπτει ζήτημα ερμηνείας του ευρωπαϊκού δικαίου.

- Είναι σαφές ότι το δικαστήριο τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αποτελεί δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα. Εάν ανακύψει ζήτημα δικαίου της ΕΕ σε αυτά τα δικαστήρια, αυτά οφείλουν να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, δικαστήριο κατώτερου βαθμού δύναται να υποβάλει αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όταν δεν υφίσταται, ουσιαστικά, δικαίωμα περαιτέρω προσφυγής και, ως εκ τούτου, η απόφασή του δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Εάν η απόφαση του δικαστηρίου σε εθνικό επίπεδο θα είναι πραγματικά τελεσίδικη, τότε τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται επίσης να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως εάν ανακύπτει ζήτημα δικαίου της ΕΕ στη δίκη, βλ. επί παραδείγματι [υπόθεση C-99/00 Lyckeskog, Συλλογή Νομολογίας 2002, σελ. I-04839](#)

Εάν ανακύπτει ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της ΕΕ σε δικαστήριο κατώτερου βαθμού, του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, το εν λόγω δικαστήριο δύναται να υποβάλει αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

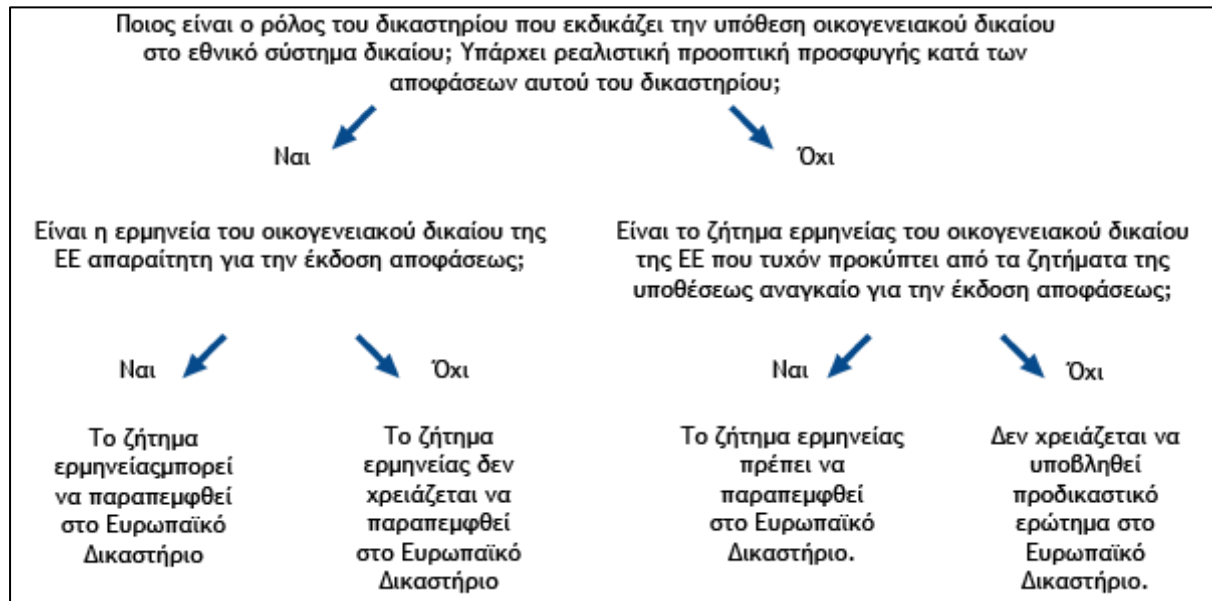
- Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – «Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.»

ο Το εν λόγω δικαστήριο δεν υπόκειται στην υποχρέωση υποβολής αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, εφόσον οι αποφάσεις του υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα.

ο Η ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ πρέπει να είναι αναγκαία για την έκδοση της αποφάσεως του δικαστηρίου στην υπόθεση. Πρέπει να είναι κρίσιμης σημασίας η επίλυση των νομικών ζητημάτων και να άπτεται των ουσιαστικών ζητημάτων που ανακύπτουν στην υπόθεση.

- Στις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως περιοριζόταν στο παρελθόν μόνο στα δικαστήρια τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας. Αυτό πλέον δεν ισχύει, και ένα δικαστήριο κατώτερου βαθμού δικαιοδοσίας δύναται να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

2.3. Ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη

3. Διαδικασία και διαδικαστικές ενέργειες: Υποβολή αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

3.1. Μορφή της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

Το εθνικό δικαστήριο πρέπει να διατυπώσει και να υποβάλει την αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως κατά τέτοιον τρόπο ώστε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο να είναι σε θέση να κατανοήσει το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν και τα ειδικά ζητήματα ερμηνείας προς επίλυση από το Δικαστήριο. Το Δικαστήριο παρέχει [καθοδήγηση στα εθνικά δικαστήρια σχετικά με την υποβολή αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως](#), ΕΕ C 160/1, 2011.

Το κεντρικό στοιχείο της παραπομπής είναι η διατύπωση των ερωτημάτων επί της ερμηνείας, τα οποία απευθύνονται στο Δικαστήριο προς εξέταση. Τα ερωτήματα αυτά πρέπει να προσδιορίζουν τα ζητήματα τα οποία είναι αναγκαία για την έκδοση της αποφάσεως του εθνικού δικαστηρίου και πρέπει να είναι δυνατόν να γίνουν κατανοητά χωρίς το βασικό πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών. Δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον αριθμό των ερωτημάτων που μπορούν να υποβληθούν, και ένα ερώτημα μπορεί να εξαρτάται από την απάντηση σε προηγούμενο ερώτημα. Καθώς αυτό συνιστά το κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, τα ερωτήματα πρέπει να είναι διατυπωμένα κατά τέτοιον τρόπο ώστε να θέτουν το πρόβλημα ερμηνείας που ανακύπτει, ούτως ώστε οι απαντήσεις να παρέχουν στο εθνικό δικαστήριο την αναγκαία καθοδήγηση για την έκδοση της αποφάσεώς του επί της υποθέσεως.

Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να συντάσσεται:

- Κατά τρόπο απλό, σαφή και ακριβή, χωρίς περιττά στοιχεία
- Αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως μη υπερβαίνουσα τις δέκα σελίδες αρκεί συνήθως για να εκτεθεί επαρκώς το γενικό πλαίσιο της υποθέσεως

Σύμφωνα με την [καθοδήγηση](#) του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, προσδιορίζονται οι κύριες προϋποθέσεις για μια ορθή αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

- Συνοπτική αναφορά του αντικειμένου της διαφοράς, καθώς και των σχετικών διαπιστωθέντων πραγματικών περιστατικών, ή τα πραγματικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται το προδικαστικό ερώτημα
- Να επαναλαμβάνει το περιεχόμενο των τυχόν σχετικών εθνικών διατάξεων και τη σχετική εθνική νομολογία, αναφέροντας συγκεκριμένες παραπομπές
- Να προσδιορίζει με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που ασκούν εν προκειμένω επιρροή
- Να εξηγεί τους λόγους που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία, καθώς και τη σχέση μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας και του δικαίου της ΕΕ
- Να περιλαμβάνει, ενδεχομένως, περίληψη των επιχειρημάτων των διαδίκων της δίκης
- Εάν κρίνεται αναγκαίο, τα στοιχεία που αφορούν τους διαδίκους της δίκης μπορούν να είναι ανώνυμα, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε ευαίσθητες υποθέσεις οικογενειακού δικαίου

- Τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να αναφέρονται σε χωριστό και σαφές τμήμα. Πρέπει να είναι εύληπτα, χωρίς να παραπέμπουν στους λόγους της αιτήσεως
- Το εθνικό δικαστήριο μπορεί να αναφέρει τη δική του άποψη ως προς τις απαντήσεις στα ερωτήματα που υποβάλλει.

Τα ερωτήματα αποτελούν την κεντρική πτυχή της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως και πρέπει να παραπέμπουν ευθέως στις διατάξεις του ευρωπαϊκού οικογενειακού δικαίου που χρήζουν ερμηνείας για την επίλυση της διαφοράς. Οι λόγοι της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως παρέχουν το πλαίσιο για μια κατάλληλη εκτίμηση, ωστόσο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θα εστιάσει στα ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο. Αυτό είναι απαραίτητο ούτως ώστε η απόφαση του Δικαστηρίου να είναι χρήσιμη σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και η ερμηνεία του δικαίου να παρέχει καθοδήγηση ανεξαρτήτως του πλαισίου των πραγματικών περιστατικών. Το αιτούν δικαστήριο πρέπει, ως εκ τούτου, να εξετάσει προσεκτικά τη μορφή των ερωτημάτων και ενδέχεται να επιθυμεί να ζητήσει την υποβολή παρατηρήσεων από σύμβουλο σχετικά με τη μορφή των ερωτημάτων προτού υποβάλει την αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

Μόλις συνταχθεί η αίτηση, υποβάλλεται στη [Γραμματεία](#) του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως μπορεί να υποβληθεί μέσω ταχυδρομείου, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικά. Η Γραμματεία είναι αρμόδια για το σύνολο της αλληλογραφίας και τη διαχείριση των δικογραφιών του Δικαστηρίου.

Κύρια σημεία:

- Το εθνικό δικαστήριο υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα επί της ερμηνείας του δικαίου της ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
- Τα ερωτήματα που αποτελούν τη βάση της προδικαστικής παραπομπής πρέπει να αναφέρονται με σαφήνεια και να έχουν προσεγμένη διατύπωση
- Το εθνικό δικαστήριο υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο συνοπτική αναφορά της κείμενης εθνικής νομοθεσίας, της συναφούς νομοθεσίας της ΕΕ και του πλαισίου των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7030/

3.2. Διαδικασία ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου

Η διαδικασία που ακολουθεί το Δικαστήριο διέπεται από τον [Κανονισμό Διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου](#). Μόλις η Γραμματεία παραλάβει την αίτηση από το εθνικό δικαστήριο, η αίτηση μεταφράζεται και κοινοποιείται στα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα και αποτελεί τη βάση της διαδικασίας του Δικαστηρίου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν θα ερευνήσει το ίδιο τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως. Δέχεται τη δήλωση του εθνικού δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία επί αυτών των θεμάτων σχετικά με το βασικό πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών της προδικαστικής παραπομπής.

Βάσει του άρθρου 20 του [Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), ΕΕ C83/210, 2010, η διαδικασία ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια, την έγγραφη και την προφορική διαδικασία:

- Η έγγραφη διαδικασία περιλαμβάνει τη γνωστοποίηση στους διαδίκους καθώς και στα θεσμικά όργανα, των αιτήσεων, υπομνημάτων, απαντήσεων και παρατηρήσεων.
- Η προφορική διαδικασία περιλαμβάνει την ακρόαση συμβούλου, την ανάγνωση της εισηγήσεως του εισηγητού δικαστού και την ακρόαση συμβούλου, και την εξέταση, ενδεχομένως, μαρτύρων και πραγματογνωμόνων, και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέως.
- Ο γενικός εισαγγελέας εκδίδει γνώμη επί των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, η οποία δεν είναι δεσμευτική για το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αλλά μπορεί να εξηγήει και να υποστηρίξει το σκεπτικό του Δικαστηρίου.
- Τόσο η γνώμη του γενικού εισαγγελέως όσο και η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αποσκοπούν στην παροχή απαντήσεων στα ερωτήματα που τίθενται από το εθνικό δικαστήριο στην αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Τα ερωτήματα αποτελούν την κεντρική πτυχή της διαδικασίας και συνιστούν τη βάση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

4. Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου

Ο όγκος της δικαιοδοτικής δραστηριότητας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, συμπεριλαμβανομένων των προδικαστικών παραπομπών, είχε συχνά ως αποτέλεσμα μεγάλο διάστημα καθυστέρησης από την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο έως την έκδοση της αποφάσεως. Η δίκη στο εθνικό δικαστήριο αναστελλόταν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, επομένως οι υποθέσεις στο εθνικό σύστημα καθυστερούσαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα, όσο το εθνικό δικαστήριο ανέμενε την απόφαση επί της ερμηνείας του ευρωπαϊκού δικαίου. Αυτή η κατάσταση είναι προβληματική, ιδιαίτερα σε σχέση με υποθέσεις οικογενειακού δικαίου όπου θίγονται παιδιά και η πάροδος του χρόνου θα πλήξει σημαντικά την ευημερία του παιδιού και τη θέση των διαδίκων. Προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, το Δικαστήριο έχει πλέον μια επείγουσα προδικαστική διαδικασία προκειμένου να διασφαλίζει την ταχεία έκδοση αποφάσεως για υποθέσεις όπου υπάρχει πίεσης χρόνου. Οι υποθέσεις οικογενειακού δικαίου διεθνούς χαρακτήρα καλύπτονται από αυτήν την επείγουσα διαδικασία.

Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία δεν εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Προκειμένου να υπαχθεί μια υπόθεση στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία, πρέπει να κριθεί επιλέξιμη και παραδεκτή από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφασίζει εάν μια υπόθεση πρέπει να υπαχθεί στην επείγουσα διαδικασία.
- Το εθνικό δικαστήριο δύναται να υποβάλει αίτημα υπαγωγής μιας υποθέσεως στην επείγουσα διαδικασία ή, σε εξαιρετική περίπτωση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει αυτεπαγγέλτως να εξετάσει μια υπόθεση με επείγουσα προδικαστική διαδικασία.
- Η επείγουσα διαδικασία πρέπει να ζητείται μόνον όταν συντρέχουν περιστάσεις όπου είναι απολύτως αναγκαία και χρησιμοποιείται κατ' εξαίρεση. Σε ορισμένες περιπτώσεις έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από εθνικά δικαστήρια και το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα. Η αναγκαιότητα της επείγουσας διαδικασίας πρέπει να καταδεικνύεται σαφώς στο σχετικό αίτημα προς το Δικαστήριο.

- Σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου διεθνούς χαρακτήρα, υποθέσεις που αφορούν παιδιά:

ο διαφορές σε σχέση με την επιμέλεια παιδιού·

ο υποθέσεις διεθνούς απαγωγής παιδιού·

ο υποθέσεις στις οποίες υπάρχει κίνδυνος για το παιδί, είναι πιθανό να κριθούν επιλέξιμες για υπαγωγή στην επείγουσα διαδικασία λόγω των προβλημάτων που θα συνεπαγόταν για το παιδί η καθυστέρηση της εκδόσεως της αποφάσεως.

Το εθνικό δικαστήριο πρέπει να προσδιορίζει την αναγκαιότητα υπαγωγής της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως στην επείγουσα διαδικασία. Σύμφωνα με την [καθοδήγηση](#) του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου:

- Το σχετικό αίτημα πρέπει να εκθέτει τις νομικές και πραγματικές συνθήκες που δικαιολογούν το επείγον και τους κινδύνους που υφίστανται αν ακολουθηθεί η συνήθης διαδικασία
- Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει την άποψή του όσον αφορά την απάντηση στα υποβαλλόμενα ερωτήματα, προκειμένου να διευκολύνει τους διαδίκους να λάβουν θέση, καθώς αυτό διευκολύνει το Δικαστήριο να αποφανθεί
- Ο επείγων χαρακτήρας της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να αναφέρεται σε σαφώς προσδιορισμένο σημείο των εγγράφων που υποβάλλονται στη Γραμματεία με μνεία του άρθρου 104β του [Κανονισμού Διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου](#).
- Τα υποβαλλόμενα ερωτήματα πρέπει να είναι διατυπωμένα με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συντομία

Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία διέπεται από το άρθρο 104β [του Κανονισμού Διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου](#) και το άρθρο 23α [του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#). Μόλις το Δικαστήριο αποφασίσει εάν πρέπει να εφαρμοσθεί ή όχι η επείγουσα διαδικασία για την εξέταση της υποθέσεως, η απόφαση κοινοποιείται σε όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών. Εάν η υπόθεση πρόκειται να εξετασθεί με την επείγουσα διαδικασία:

- Προβλέπεται βραχύτερη προθεσμία όσον αφορά την κατάθεση γραπτών παρατηρήσεων προς το Δικαστήριο και μπορεί να προβλέπεται ο περιορισμός του αριθμού των διαδίκων και λοιπών ενδιαφερομένων στους οποίους έχει επιτραπεί η κατάθεση γραπτών παρατηρήσεων.
- Στις περιπτώσεις εξαιρετικού επείγοντος, μπορεί να προβλέπεται η παράλειψη του εγγράφου σταδίου της διαδικασίας.
- Μπορεί να προβλέπεται η εκδίκαση της υποθέσεως χωρίς προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία αποτελεί σημαντική εξέλιξη για τις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου εντός της ΕΕ και οι υποθέσεις που έχουν εξετασθεί με την επείγουσα διαδικασία μέχρι στιγμής περατώθηκαν σε πολύ λιγότερο χρόνο από ό,τι με τη συνήθη διαδικασία. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είναι σε θέση να απορρίπτει αιτήματα για την εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας σε περίπτωση που δεν αποδεικνύεται το επείγον της υποθέσεως, επομένως απαιτείται σαφήνεια ως προς τους λόγους του επείγοντος ώστε να γίνει δεκτό το σχετικό αίτημα του εθνικού δικαστηρίου.

Κύρια σημεία:

- Η επείγουσα προδικαστική διαδικασία ακολουθείται όταν υπάρχει πίεση χρόνου για την επίλυση μιας υποθέσεως. Μπορεί να είναι ιδιαίτερα ενδεδειγμένη σε περιπτώσεις όπου η απόφαση επηρεάζει την ευημερία ενός παιδιού.
- Το εθνικό δικαστήριο οφείλει να ζητήσει την εφαρμογή της επείγουσας διαδικασίας και να προσδιορίσει με σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία.
- Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφασίζει εάν δικαιολογείται η εφαρμογή της επείγουσας διαδικασίας σε μια συγκεκριμένη υπόθεση.

5. Αποτελέσματα της προδικαστικής αποφάσεως

Μόλις αποφανθεί, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο διαβιβάζει την απόφασή του στο εθνικό δικαστήριο. Το εθνικό δικαστήριο ανακινεί τότε τη διαδικασία και συνεχίζει την εκδίκαση της υποθέσεως καθοδηγούμενο από την απόφαση του Δικαστηρίου, η οποία αποτελεί και τη βάση της αποφάσεώς του. Το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εφαρμόσει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στα πραγματικά περιστατικά. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της υποθέσεως, αν και η καθοδήγηση που παρέχει μπορεί να είναι πολύ σαφής και ο αντίκτυπός της στα πραγματικά περιστατικά να μην αφήνει πολλά περιθώρια αμφισβήτησης, εφόσον έχει παράσχει μια πολύ συγκεκριμένη απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα.

- Εάν η απόφαση του Δικαστηρίου έρχεται σε σύγκρουση με διατάξεις του εθνικού δικαίου, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εφαρμόσει το δίκαιο της ΕΕ.
- Το δίκαιο της ΕΕ υπερισχύει του εθνικού δικαίου.